

اطلاع رسانی

کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه

سال هفدهم - شماره صد و شصت و هشتم - شهریور ۱۴۰۱

مدیر مسئول: امیر رضانی

همکاران این شماره

سوده جبلی _ طاهره خاجی

کبری عظیمی - وجیهه صادقیان خوری

نشانی: تهران، خیابان شهید باهنر، خیابان شهید آقایی، شماره ۲۴

صندوق پستی: تهران ۱۸۴۴-۱۹۳۹۵

نمابر: ۲۲۸۰۲۷۳۱

تلفن: ۳۰-۲۲۸۰۲۷۲۹

معرفی نشریه

نشریه «اطلاعرسانی» کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه با هدف آگاهی خوانندگان محترم از جدیدترین منابع موجود در کتابخانه تخصصی و همچنین دیگر منابع منتشر شده در حوزه تخصصی آن کتابخانه تهیه و تنظیم شده است. به منظور دسترسی سریع تر و تسهیل کار محققان، پژوهشگران و کلیه اعضای محترم کتابخانه، نسخه الکترونیکی نشریه از طریق پست الکترونیک ارسال می گردد.

نقل و اقتباس از نشریه اطلاعرسانی کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه با ذکر منبع بلامانع است.

صفحه	عنوان
۴	کتابهای فارسی
۶	کتابهای لاتین
۷	معرفی کتابهای فارسی
۲۰	معرفی کتابهای لاتین
۲۶	مقالات فارسی

کتاب‌های فارسی

- ۱- بنیادگرایی دینی: جهانی، محلی، شخصی / پیتر هرپوت؛ ترجمه‌ی محمد رزاقی. - تهران: نگاه معاصر، ۱۴۰۰.
- ۲- بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی / محمدجواد نوروزی. - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها(سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی، ۱۴۰۰.
- ۳- پیشینه مذاکرات و اسناد پنج جانبه دریای خزر / به اهتمام غلامرضا هاشمی. - تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۳۹۹.
- ۴- جامعه‌شناسی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در چارچوب برنامه و دیپلماسی هسته‌ای / تالیف رضا ذبیحی؛ زیر نظر جلال دهقانی فیروزآبادی. - تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۴۰۰.
- ۵- دانشنامه جهان اسلام / [زیر نظر مصطفی میرسلیم]. - [ویراست ۲]. - تهران: بنیاد دائرةالمعارف اسلامی، ۱۳۷۵-.
- ۶- ژئوپلیتیک و ژئواستراتژی جهان اسلام / یحیی صفوی. - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها(سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی؛ مرکز آینده پژوهی جهان اسلام، ۱۴۰۰.
- ۷- فروپاشی لیبرال دموکراسی: از نئولیبرالیسم به سوی نئوفاشیسم: نقد فلسفه‌ی سیاسی نئولیبرالیسم / وندی براون، جیسون هیکل و ...؛ گردآوری و ترجمه و پژوهش مسعود امیدی. - تهران: گل آذین، ۱۴۰۱.
- ۸- قدرت نرم و شبکه‌های اجتماعی / نویسنده علیرضا قاضی‌زاده. - تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۴۰۱.
- ۹- مجموعه مقالات سومین کنفرانس تاریخ روابط خارجی ایران: ایران و مناطق پیرامونی / به کوشش و با مقدمه محمدکاظم سجادیپور. - تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۴۰۰.
- ۱۰- مطالعات امنیتی معاصر / نویسنده [صحیح: ویراستار] الن کالینز؛ مترجم علیرضا ثمودی. - ویراست ۲. - تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۴۰۱.
- ۱۱- مکاتب سیاسی / محسن مدیرشانه‌چی. - تهران: نگاه معاصر، ۱۴۰۰.

۱۲- مواجهه با توسعه: ساخت و تخریب جهان سوم / آرتور اسکوبار؛ [ترجمه] مهدی اکبری گلزار. - تهران: گل‌آذین، ۱۴۰۰.

۱۳- میانجیگری سازمان ملل متحد در بحران‌های سوریه و یمن (۲۰۲۱-۲۰۱۱) / مولف احسان محمدی. - تهران: سیمای قلم، ۱۴۰۰.

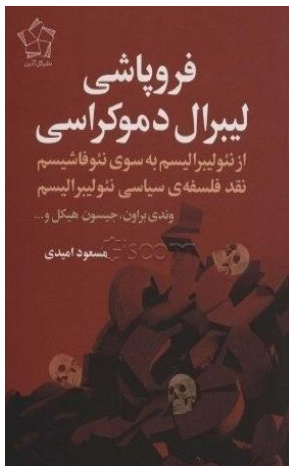
۱۴- نظم بین‌الملل: ارکان، تحول، آینده / تالیف مسعود موسوی شفقائی. - تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۴۰۰.

۱۵- نقد مبانی سکولاریسم / همایون همتی. - تهران: موسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، ۱۴۰۰.

۱۶- واکاوی در سیاست جنائی ایران در راستای مقابله با تامین مالی تروریسم / نویسندگان ایمان اسفندیار، امیرحسین حیدری کناری، پوریا دهقان‌آکندی. - تهران: مهرکلام، ۱۴۰۰.

- 1- **India and Asian geopolitics: the past, present/** Shivshankar Menon.- Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2021.
- 2- **The Avoidable war: the dangers of a catastrophic conflict between the US and XI Jinping's China/** Kevin Rudd.- New York: PublicAffairs, 2022.
- 3- **Navalny: Putin's nemesis, Russia's future?/** Jan Matti Dollbaum, Morvan Lallouet, Ben Noble.- London: Hurst & Company, 2021.
- 4- **Routledge handbook of Persian Gulf politics/** edited by Mehran Kamrava.- London; New York: Routledge, 2020.
- 5- **After nationalism: being American in an age of division/** Samuel Goldman.- Philadelphia, PA.: University of Pennsylvania Press, 2021.

معرفی کتاب‌های فارسی

۱- فروپاشی لیبرال دموکراسی:

از نئولیبرالیسم به سوی نئوفاشیسم: نقد فلسفه‌ی سیاسی نئولیبرالیسم

مؤلف: جیسون هیکل، وندی براون، لاورنس بریت، ویلیام رابینسون و ...

گردآوری و ترجمه و پژوهش: مسعود امیدی

تهران: گل آذین، ۱۴۰۱

چکیده

با تسلط نئولیبرالیسم بر اقتصاد جهانی در دهه‌های اخیر، نرخ سود و انباشت در جهت منافع شرکت‌های فراملیتی و در واقع شرکت- دولت‌ها با افزایش چشمگیر همراه بوده‌است و پیامدهای نئولیبرالیسم تنها به حوزه اقتصادی محدود نشد و در حوزه‌های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اخلاقی به مراتب گسترده‌تر، عمیق‌تر و زیان‌بارتر از حوزه اقتصادی بوده‌است. کتاب طی سه فصل و در قالب مجموعه مقالات به بررسی موضوع می‌پردازد.

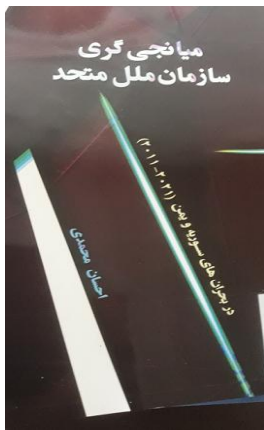
در فصل اول، در حوزه نقد فلسفه سیاسی نئولیبرالیسم نشان داده می‌شود که نئولیبرالیسم به فرسایش و تخریب نهادهای دموکراتیک و ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی در جوامع معاصر و بهره‌گیری از فاشیسم و ظهور نئوفاشیسم در دفاع از سرمایه فراملیتی و دولت- شرکت‌ها در برابر جنبش‌های کارگری، ضدجهانی‌سازی و سایر جنبش‌های مترقی انجامیده است. همچنین در اینجا با اشاره به تجربه تاریخی مبنی بر تحمیل دموکراسی به طبقات مسلط به عنوان نتیجه مبارزه طبقاتی طبقات فرودست در طول تاریخ، بر این حقیقت تاکید می‌شود که مبارزه دموکراتیک در پیوند تنگاتنگ با مبارزه طبقاتی بوده و حفظ دستاوردهای دموکراتیک و نظام سیاسی لیبرال دموکراسی، مستلزم تشدید و تعمیق مبارزه طبقاتی در این جوامع است.

در فصل دوم ابتدا ویژگی‌های فاشیسم معرفی می‌شود و سپس ارتباط بحران جهانی سرمایه‌داری با فاشیسم قرن ۲۱ بررسی می‌شود. همچنین در این فصل نشان داده می‌شود که چگونه طبقه سرمایه‌دار حاکم در جوامع سرمایه‌داری می‌کوشد تا از پوپولیسم به عنوان رویکردی برای انحراف مبارزه طبقاتی و اعمال هژمونی خود بر این مبارزات در جهت پیشبرد اهداف خود بهره‌گیرد. در واقع در این جا، رویکرد طبقه حاکم این جوامع به بهره‌گیری از فاشیسم و نیز چگونگی روی آوردن نئولیبرالیسم به سوی نئوفاشیسم و فرسایش و تخریب نهادهای دموکراتیک و پایان بخشیدن به لیبرال دموکراسی بررسی می‌شود.

فصل سوم به موضوع نبرد با نئولیبرالیسم در کشورهای آمریکای لاتین از جمله برزیل و شیلی اختصاص

دارد.

۲- میانجیگری سازمان ملل متحد در بحران‌های سوریه و یمن (۲۰۲۱-۲۰۱۱)

مؤلف: احسان محمدی

تهران: سیمای قلم، ۱۴۰۰

چکیده

در بررسی موارد میانجی‌گری، مشخص می‌شود که اعتبار و قدرت میانجی نقش مهمی در موقعیت میانجی‌گری دارد. میانجی‌گری به عنوان یک روش سیاسی یا به اصطلاح غیرحقوقی حل و فصل اختلافات، عموماً مبتنی بر قواعد و رویه‌های مشخص و واحد نیست، اما رویه دولت‌ها به ویژه در یکی دو قرن اخیر نشان داده که حتی میانجی‌گری نیز باید مبتنی بر اصول و رعایت قواعد رفتاری مشخص باشد.

در آغاز فعالیت سازمان ملل متحد نیز اغلب میانجی‌گری‌ها توسط دولت‌ها انجام می‌گرفت؛ اما با گذر زمان، نقش اشخاص و چهره‌های برجسته بین‌المللی و نمایندگان ویژه دبیرکل و عملکرد آنها در کاهش تنش‌ها مورد توجه قرار گرفت. کتاب حاضر این موضوع را در هفت فصل مورد بررسی قرار می‌دهد. فصل‌های اول و دوم دربردارنده مقدمه و چارچوب مفهومی میانجی‌گیری می‌باشد. فصل سوم ضمن ارائه تعریفی از ماموریت‌های میانجی‌گیری به موضوع میانجی‌گری دبیرکل ملل متحد و ماموریت‌های میانجی‌گیری سازمان ملل متحد و برخی مصادیق ماموریت میانجی‌گری در اتحادیه اروپا و اتحادیه آفریقا توسط آن دو اتحادیه اشاره دارد. فصل چهارم به ساختار عملکرد و دستورکار ماموریت‌های میانجی‌گری سازمان ملل متحد می‌پردازد. فصل‌های پنجم و ششم موضوع میانجی‌گری سازمان ملل متحد در سوریه و یمن را به طور اختصاصی واکاوی می‌نماید و فصل هفتم نتیجه‌گیری کتاب می‌باشد.

۳- نظم بین الملل: ارکان، تحول، آینده

مؤلف: مسعود موسوی شفقانی

تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۴۰۰

چکیده

نظم جدید بین الملل برآیند دو نیروی اساسی موازنه قوای واقع گرایانه و وابستگی متقابل اقتصاد جهانی است. آنچه در سطح نظام بین الملل مشاهده می کنیم، نوعی نظم بین المللی به شدت واقع گرایانه قرن نوزدهمی^۱ مشتمل بر شماری از قدرت های بزرگ نظم قبلی و قدرت های نوظهور مدعی نقش آفرین موثر است که هر دو دسته نسبت به گذشته تعهدات کمتری نسبت به نهادها، سازمان ها و پیمان های بین المللی دارند و برعکس متکی بر موازنه قوای ناب واقع گرایانه در قالب شکل دهی به بلوک بندی های قدرت و توافقات منعطف و شکننده دوجانبه هستند. آنچه مسلم است آمریکا دیگر نمی تواند یا نمی خواهد پروژه نظم هژمونیک لیبرال را ادامه دهد و قادر نیست بار تولید کالاهای عمومی در هر دو حوزه امنیتی و اقتصادی را به دوش بکشد. در واقع، نوعی تقسیم کار بین المللی جدید در حال شکل گیری است که در آن قدرت های نوظهور در صدد افزایش سهم خود در نظم اقتصادی بین المللی هستند. البته در خصوص جایگاه و رفتار قدرت های نوظهور دو نکته حائز اهمیت است. اول اینکه آیا تقسیم کار جدید و ارتقای جایگاه قدرت های نوظهور نشانه چرخه طبیعی صعود و افول قدرت ها است یا اینکه حاصل نوعی برنامه ریزی راهبردی و هوشمندانه برای خلاصی از هزینه های حفظ نظم اقتصادی لیبرال و تفویض بار تولید کالاهای عمومی به قدرت های نرسیده و هیجان زده مدعی نقش آفرینی است؟ دوم اینکه آیا این تقسیم کار جدید در حوزه نظم اقتصادی بین المللی متوقف می ماند یا قدرت های نوظهور پس از تثبیت جایگاه برتر اقتصادی خود، مدعی تصاحب سهم اصلی در نظم امنیتی بین المللی نیز خواهند بود؟

^۱ چون نوعی از مناسبات بسیار سیال و شکننده موازنه ای بین قدرت های بزرگ آن دوران را تداعی می کند.

از این رو، برای روشن شدن این موضوعات، توجه به ماهیت نظام بین‌الملل و نظم بین‌الملل ضروری است، زیرا با وجود دگرگونی‌های بنیادی نظم بین‌الملل، روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران با تصور اینکه همچنان در دوران گذار و فرصت‌های وسوسه‌برانگیز گسترش نفوذ ناشی از خلأ منطقه‌ای قدرت به سر می‌بریم، بر پایه سه فرض نادرست و بسیار خطرآفرین استوار شده که می‌تواند تهدیدات جدی برای امنیت ملی کشور داشته باشد که این مفروضات عبارت‌اند از:

- ۱- در شرایط کنونی بین‌المللی، احتمال بروز درگیری شدید نظامی و جنگ با ایران منتفی است.
  - ۲- تصور بر این است که غرب / آمریکا با ماهیت جمهوری اسلامی ایران تعارض دارد و راهبرد امنیت ملی کشور نیز بر همین مبنا استوار شده است.
  - ۳- کشور می‌تواند به صورت بازیگری مستقل و فارغ از نظام اتحادها و ائتلاف‌های بین‌المللی به حیات خود ادامه داده و پیشرفت داشته باشد.
- لذا هدف کتاب ارائه درکی جامع‌نگر از ارکان، تحول و آینده نظم بین‌الملل است که بر این اساس، ابتدا در چارچوبی تاریخی، روند شکل‌گیری نظم‌های بین‌الملل طی فصل‌های اول و دوم بررسی می‌شود. سپس در فصل‌های سوم و چهارم ظهور و سقوط نظم‌های امپراتوری، موازنه قوای کنستری و دوقطبی و نظم‌های هژمونیک و دوران گذار بررسی می‌شوند. در فصل‌های پنجم لغایت هفتم، ارکان، روندها و بازیگران نظم بین‌الملل توضیح داده می‌شوند و در فصل هشتم کتاب سناریوهای پیش‌روی نظم بین‌الملل در افق ۲۰۲۵ بررسی می‌شود. این سناریوها عبارت‌اند از: ۱- شکل‌گیری نظم بین‌الملل چند قطبی؛ ۲- شکل‌گیری نظم بین‌الملل دوقطبی؛ ۳- بازگشت نظم لیبرال با محوریت آمریکا و ۴- شکل‌گیری نظم بین‌الملل بی قطب منطقه‌محور.

۴- قدرت نرم و شبکه‌های اجتماعی

مولف: علیرضا قاضی زاده

تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۴۰۱

چکیده

شبکه‌های اجتماعی طی عمر محدود خود مرزهای ملی را در نوردیده، جمعیت خود را گردهم آورده، پول‌های جهانی خود را ایجاد کرده، قوانین خاص خود را طراحی و اجرا کرده و به دنبال جهان آینده خود هستند. دنیای مجازی بیش از اینکه بر پایه قدرت سخت و نظامی باشد، بر بنیان فناوری و قدرت نرم استوار شده‌است. در حال حاضر دنیای مجازی و شبکه‌های اجتماعی واقعیتی انکارناپذیر و بسیار موثر هستند و واکنش دولت‌ها به این پدیده نوظهور یکسان نمی‌باشد. برخی از دولت‌ها آن را نادیده گرفته یا به دنبال مقابله با آن هستند، برخی دیگر در پی کنترل و محدودسازی آن و گروهی دیگر تلاش می‌کنند از فرصت‌های آن برای تقویت بنیان‌های قدرت ملی در جهان بهره ببرند.

کتاب حاضر در پی آن است که میان قدرت نرم و شبکه‌های اجتماعی رابطه‌ای مفهومی، هدفمند و ارگانیک برقرار کند. قدرت نرم با انعطاف‌پذیری خود، این توان‌مندی را دارد تا در حوزه‌های ملموس و ناملموس، حقیقی و مجازی و در ابعاد سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ... منابع خود را شناسایی کند. این کتاب طی ۴ فصل و ۲۷ گفتار به بررسی موضوع قدرت نرم و شبکه‌های اجتماعی می‌پردازد.

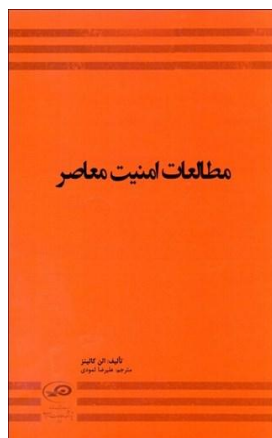
فصل اول به تشریح مفهوم قدرت نرم در ادبیات قدرت و نیز در روابط بین‌الملل می‌پردازد.

فصل دوم تاریخچه فضای مفهومی در فضای حقیقی و مجازی را بررسی می‌کند. مواردی که در اینجا بررسی می‌شود عبارت‌اند از: زمینه تاریخی شبکه‌های اجتماعی؛ مفهوم گروه و شبکه اجتماعی؛ انواع گروه‌های

اجتماعی؛ بنیان‌های نظری شبکه‌های اجتماعی؛ انتساب شبکه‌های اجتماعی در چارچوب نظری سرمایه اجتماعی؛ اعتماد اجتماعی؛ نظم اجتماعی؛ کنش متقابل؛ ساخت‌مندی اجتماعی؛ هویت، جامعه اطلاعاتی و جامعه شبکه‌ای.

در فصل سوم برخی محورهای تولیدکننده قدرت نرم در فضای شبکه‌ها تبیین شده‌اند، مانند نفوذ حاکمیت ملی، ارتقای هویت ملی، سبک زندگی، بسیج اجتماعی، مبادله اجتماعی، سرمایه اجتماعی و انسجام اجتماعی و چنانچه نظامی سیاسی از این فضا به خوبی بهره‌گیرد، می‌تواند قدرت نرم خود را در ابعاد یاد شده تقویت کند.

فصل چهارم درباره حوزه‌های راهبردی‌ای که موجب بروز جنگ نرم و کاهش قدرت نرم می‌شوند، بحث کرده‌است. این حوزه‌ها عبارت‌اند از: نافرمانی مدنی، اعتراضات اجتماعی، شکاف‌های سیاسی، نارضایتی اجتماعی، شکاف‌های قومی- مذهبی، عملیات روانی، فرقه‌های نوظهور، تضعیف ارزش‌ها و باورهای دینی، رشد جاسوسی و بروز فعالیت‌های تروریستی. لذا به دلیل ویژگی‌های ماهوی شبکه‌های اجتماعی مجازی، امکان رشد عوامل فرسایشی به شدت وجود دارد که در صورت عدم توجه به آنها، مخاطراتی برای نظام سیاسی و حوزه قدرت نرم به وجود می‌آید.

۵- مطالعات امنیتی معاصر

مؤلف: الن کالینز

مترجم: علیرضا ثمودی

تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۴۰۱

چکیده

این کتاب حاصل کوشش‌های مطالعاتی نویسندگان مطرح در حوزه مطالعات امنیتی است که در قالب مجموعه مقالات گردآوری شده است. جوهره اصلی کتاب، بیان دیدگاه‌های امنیتی، عوامل تهدیدزای امنیتی، طرح رهیافت‌هایی برای رویارویی به این نوع تهدیدها و چگونگی بهره‌گیری از روش‌ها و سازوکارهای مفید و تاثیرگذار برای مقابله با مسایل امنیتی و برقرار کردن تداوم و حفظ امنیت است.

به اعتقاد الن کالینز، گردآورنده کتاب حاضر، هرچند جنگ و تهدید به استفاده از قدرت نظامی، بخشی از معادله امنیت به حساب می‌آید، اما به هیچ عنوان این مولفه تنها بخش امنیت نیست و مطالعات امنیتی طیف وسیعی از خطرهای از قبیل بیماری‌هایی همچون ویروس ایدز، نابودی محیط زیست تا موضوع‌هایی همچون نگرانی‌های امنیتی درباره بروز خشونت، وقوع تروریسم و ستیزه‌های مسلحانه میان دولت‌ها را پوشش می‌دهد. پس از پایان جنگ سرد، مطالعات امنیتی ظهور دوباره‌ای کرد و این موضوع که امنیت چه چیزی باید تامین شود و اینک چگونه این امنیت باید تامین شود به دغدغه اصلی بسیاری از صاحب‌نظران تبدیل شده است.

از این رو، کتاب حاضر با ارائه ۲۸ مقاله از سوی صاحب‌نظران به بررسی موضوع امنیت می‌پردازد. ابتدا موضوع مطالعات امنیتی بررسی می‌شود. سپس در بخش اول کتاب به موضوعاتی نظیر نظریه واقع‌گرایی، لیبرالیسم

و امنیت، ماتریالیسم تاریخی، مطالعات صلح، مطالعات امنیتی انتقادی، پسااستعمارگرایی، امنیت انسانی، جنسیت و امنیت و همچنین امنیت‌سازی پرداخته می‌شود. در بخش دوم کتاب، امنیت نظامی، امنیت رژیم، امنیت جامعه محور، امنیت زیست محیطی، امنیت اقتصادی و جهانی شدن و موضوع توسعه و امنیت مورد بررسی قرار می‌گیرد. در بخش سوم، موضوعاتی همچون دیپلماسی اجبار، سلاح‌های کشتار جمعی، تروریسم، مداخله‌های بشردوستانه، امنیت انرژی، تجارت دفاعی، سلامت و امنیت، جرائم فراملی و امنیت سایبری مورد بررسی نویسندگان قرار گرفته است.

۶- ژئوپلیتیک و ژئواستراتژی جهان اسلام

مؤلف: یحیی صفوی

تهران: سمت، مرکز آینده پژوهی جهان اسلام، ۱۴۰۰

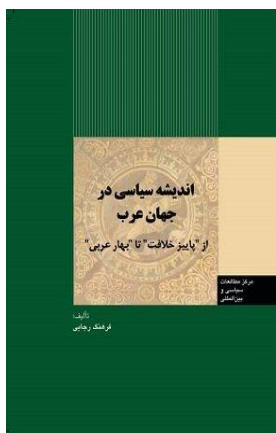
چکیده

نویسنده ابراز می‌دارد که به موازات شکل‌گیری قدرت آسیایی، قدرت جهان اسلام نیز در قرن ۱۵ هجری قمری ظهور و بروز خواهد کرد. صاحب‌نظران معتقد هستند پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و ایدئولوژی کمونیستی، هیچ مجموعه ایدئولوژیک و اعتقادی مشخصی را در میان ملل جهان نمی‌توان یافت که مانند اسلام، به مشکلی ساختارمند و قاطع در برابر جبهه غرب به مخالفت برخاسته باشد که شاید به همین دلیل است که غرب آسیا از چند دهه گذشته شاهد لشکرکشی و مداخله نظامی غرب بوده است.

در این میان، سوال اساسی این است که جهان اسلام بر اساس کدام عوامل ظرفیت‌ساز بالقوه و بالفعل، قابلیت شکل دادن به یک قدرت تراز برتر را در نظام ژئوپلیتیکی دارد؟ که در پاسخ به این سوال نویسنده معتقد است، جهان اسلام مجموعه‌ای عظیم از ظرفیت‌های انسانی، فرهنگی، اعتقادی، سیاسی و تمدنی منسجم را در قالب یک امت اسلامی گردآورده است که عوامل و بنیادهای توانمندساز قدرت آن عبارت‌اند از: گستره سرزمینی و جغرافیایی؛ جمعیت انبوه؛ اعتقادات و اعمال مشترک؛ قدرت اقتصادی؛ موقعیت ژئواستراتژیکی؛ رشد آگاهی‌های اجتماعی و بیداری اسلامی؛ ظرفیت‌های علمی و فرهنگی؛ جهان شمولی ایدئولوژی و فراقومی، فرازبانی و فراجغرافیایی بودن آن؛ توانمندی ارتباطی و تنوع زبانی در میان تمام ساکنان کره زمین؛ امید و اعتقاد به آینده‌ای روشن و صلح و امنیت جهانی برای بشریت.

کتاب حاضر حاصل سال‌ها تدریس و تفکر نویسنده است که به منظور تبیین بسترهای وحدت و همگرایی امت اسلام و تولید ادبیات ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیک در موضوع جهان اسلام به رشته تحریر درآمده است. فصل اول کتاب به مفهوم‌شناسی، مرور سیر اندیشه و نظریه‌های ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک اختصاص یافته است. در فصل دوم، جغرافیای سیاسی جهان اسلام و مباحث مرتبط با آن ارائه و تحلیل شده است. در فصل‌های سوم لغایت ششم مباحث اصلی ژئوپلیتیک؛ بحران‌های ژئوپلیتیکی؛ موضوع ژئواکونومی و ویژگی‌های ژئواستراتژیک جهان اسلام مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل هفتم جایگاه و اهمیت جمهوری اسلامی ایران و روابط آن با جهان اسلام تبیین شده است که در این راستا تحلیل قلمروهای ژئوپلیتیکی ایران در جهان اسلام، قلمرو ایران فرهنگی و تمدنی و شیعی و همچنین رابطه ایران و قدرت‌های اسلامی از جمله مباحث مطرح در این فصل می‌باشد.

۷- اندیشه سیاسی در جهان عرب

از پاییز خلافت تا بهار عربی

مؤلف: فرهنگ رجایی

تهران: اداره چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه ، ۱۴۰۱

چکیده

کتاب اندیشه سیاسی جهان عرب در پی توضیح اندیشه‌های گوناگون جهان عرب و تحولات آن طی تاریخ می‌باشد. این کتاب اندیشه سیاسی جهان عرب را در سه سده گذشته و عرصه عمل به این جهان‌بینی‌ها را بررسی می‌کند. در این کتاب در خصوص کوشش‌هایی که انجام شده است تا فاصله اندیشه و عمل در جهان عرب کوتاه شود، توضیح داده می‌شود. همچنین کتاب می‌کوشد تا نحله‌های فکری جاری در ذهن و زبان اهل قلم و حتی مردم و ملت‌های عرب را تبیین کند. کتاب مزکور در ابتدا با یک پیشگفتار آغاز می‌گردد و شامل چهار بخش و هفت گفتار به شرح زیر می‌باشد:

بخش اول - جهان عرب و تجدد

گفتار اول: مواجهه با تجدد و جریان‌های فکری

- جهان عرب، تجدد و پیشتازی مصر

- چهار جریان فکری الگو گذار

بخش دوم - چرخش بزرگ: جهان‌گیری غرب و گروگانی جهان عرب

گفتار دوم: عصر امپریالیسم؛ دولت‌های برساخته در جهان عرب

- جهان تجددگرا و نگرش "همه با من یا بر من"

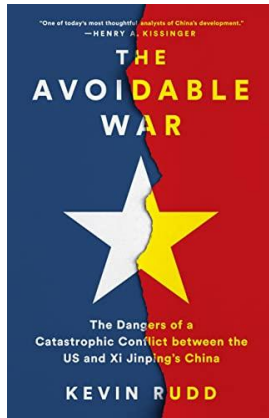
- جهان تجدد گرایی زده و نگرش "نه این نه آنی"

گفتار سوم: دبستان‌های اندیشه ورزی

- نو شدن و تجددگرایی از بالا

- عرب‌گرایی و اتحاد اعراب (پان عربیسم)

- اسلام گرایی
- گفتگو با تجدد برای تمدن سازی
- بخش سوم - جهان شکسته : دولت تجددگرا و جامعه تجددساز
- گفتار چهارم : جنگ شش روزه (۱۹۶۷) و " گروگانی دو لایه "
- شگفتانه جنگ ۱۹۶۷
- تحولات در دولت های عربی
- گفتار پنجم : دبستان های اندیشه ورزی
- نو شدن از بالا و تجدد سازی از پایین
- عرب گرایی ابزاری با شعار " پان عربیسم "
- اسلام گرایی
- گفتگو با تجدد برای تمدن سازی
- بخش چهارم - جهانی شدن و تجددها
- گفتار ششم : عصر مجازها و فراها (تجدد، دولت، واقعیت)
- انقلاب اطلاعاتی ، " پایان تاریخ " و " بهار عربی "
- سرنوشت چهار جریان اندیشه
- نو شدن و آمریت نو - سرهنگان
- پایان عرب گرایی
- ابهام اسلام گرایی
- گفتگو با تجدد برای تمدن سازی
- گفتار هفتم : جمع بندی و نتیجه گیری

1- The Avoidable War: The dangers of a catastrophic conflict between the US and Xi Jinping's China

Kevin Rudd

New York: Public Affairs, 2022

چکیده

کوین راد در سمت‌های وزیر امور خارجه و نخست وزیر استرالیا خدمت کرده‌است. وی در چین تحصیل، زندگی و کار کرده‌است. لذا با توجه به آشنایی وی با طرز فکر رهبری و حاکمیت در کشورهای چین و آمریکا، او نسبت به پیش‌بینی‌های واقع‌بینانه‌ای اقدام کرده‌است. به اعتقاد راد، دهه ۲۰۲۰ میلادی به عنوان دهه تعیین‌کننده در تغییر موازنه قدرت بین آمریکا و چین می‌باشد. به نظر او این دو قدرت باید راهی برای همزیستی بدون خیانت به منافع اصلی یکدیگر برگزینند؛ آن هم از طریق آنچه که راد از آن به عنوان رقابت استراتژیک مدیریت شده (Managed Strategic Competition) نام می‌برد. کتاب طی یک مقدمه و هفده فصل به موضوع می‌پردازد.

فصل یک دربردارنده تاریخی کوتاه از روابط چین و آمریکا می‌باشد.

فصل دوم به موضوع بی‌اعتمادی دو کشور نسبت به یکدیگر اشاره دارد.

فصل سوم به درک جهان‌بینی شی جین‌پینگ می‌پردازد که در این خصوص نویسنده استدلال می‌کند،

جهان‌بینی شی از ده دایره متحدالمرکز تشکیل شده‌است که با مهم‌ترین آنها یعنی تثبیت جایگاه شی در حزبش آغاز می‌شود.

در فصل‌های چهارم لغایت سیزدهم به بررسی این حلقه‌ها می‌پردازد: حلقه اول، مربوط به سیاست‌های

اتخاذ شده از سوی شی در زمینه باقی ماندن در قدرت است. حلقه دوم در زمینه تامین وحدت ملی است؛ حلقه

سوم مربوط به تضمین رونق اقتصادی است. حلقه چهارم توسعه اقتصادی از نظر زیست محیطی پایدار را در برمی‌گیرد. حلقه پنجم به مدرن کردن ارتش اختصاص دارد. حلقه ششم مربوط به مدیریت همسایگان چین است. حلقه هفتم در رابطه با تامین امنیت حاشیه دریایی چین است (پاسیفیک غربی، ایندو پاسیفیک و کوآد(Quad): گفتگو و همکاری چهارجانبه امنیتی آمریکا، هند، ژاپن و استرالیا)). حلقه هشتم حرکت به سمت غرب- ابتکار یک کمربند، یک راه است. حلقه نهم، افزایش اهرم چین در سراسر اروپا، آفریقا و آمریکای لاتین و به دست آوردن جای پا در قطب شمال است. حلقه دهم در خصوص تغییر نظم مبتنی بر قوانین جهانی است.

فصل چهاردهم با عنوان واکنش راهبردی در حال ظهور آمریکا در قبال شی جین پینگ و چین، به مسایل مربوطه در این خصوص و این موضوع که آمریکا از خواب راهبردی بیدار شده است، می‌پردازد.

فصل پانزدهم به چین دوران شی جی پینگ در دهه ۲۰۲۰ و سیاست‌های بیستمین گنگره حزب اختصاص دارد.

فصل شانزدهم با عنوان دهه زندگی خطرناک، به موضوع جایگزین‌ها در روابط چین- آمریکا در آینده و اینکه در این دهه چه اتفاقی می‌افتد؟ اختصاص دارد. در این فصل، ضمن اشاره به عوامل ثابت موثر در روابط دو کشور از جمله ارتش در حال گسترش چین، خطوط گسترده راهبردی بلندمدت شی جی پینگ و شدت فزاینده رقابت راهبردی، همچنین به محتوا، تداوم و اجرای راهبرد آمریکایی تحت ریاست جمهوری بایدن و ثبات سیاسی بلند مدت طی سال‌های ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۸ پس از انتخابات ریاست جمهوری آمریکا نیز اشاره دارد. در این زمینه کتاب ۱۰ سناریوی پیش رو را بررسی می‌کند:

۱- چین موفق می‌شود تایوان را با زور تصرف کند، در حالی که آمریکا در خصوص مداخله نظامی‌اش در لحظه مونیخ تصمیم می‌گیرد(توافق نامه مونیخ در سال ۱۹۳۸ میلادی با هدف جلوگیری از بروز جنگ جهانی دوم بین آلمان، ایتالیا، فرانسه و انگلیس بود که موافقت شد نواحی سودت در چکسلواکی ضمیمه خاک آلمان شود).

۲- آمریکا اقدام نظامی چین علیه تایوان را به شکست منتهی می‌کند.

۳- چین، اقدام نیروهای آمریکایی مداخله‌کننده در برابر اقدام نظامی‌اش برای تصرف تایوان را به شکست می‌کشاند.

۴- اقدام نظامی میان چین و آمریکا در خصوص تایوان به بن بست می‌رسد.

۵- واشنگتن و تایپه موفق می‌شوند تا پکن را از استفاده از اهرم زور علیه تایوان بازدارند (بهترین سناریوی واشنگتن).

۶- چین و آمریکا وارد یک جنگ محدود در دریای چین جنوبی بشوند.

۷- درگیری با ژاپن و آمریکا بر سر ادعاها در خصوص دریای چین جنوبی.

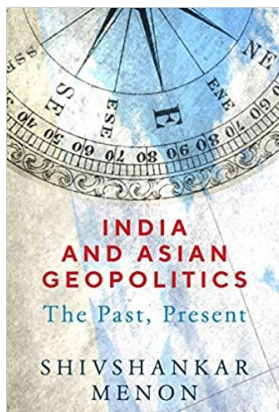
۸- درگیری میان چین و آمریکا در خصوص کره شمالی.

۹- استراتژی منطقه‌ای و جهانی شی در غیاب رویارویی نظامی با آمریکا به موفقیت می‌رسد.

۱۰- شی در رسیدن به جاه‌طلبی ملی، منطقه‌ای و جهانی خود ناکام خواهد بود.

فصل هفدهم به موضوع رقابت راهبردی مدیریت شده در پیمایش آینده‌ای نامشخص اشاره دارد و مبانی و

مولفه‌های مرتبط با این رقابت راهبردی مدیریت شده را بررسی می‌کند.

2- India and Asian Geopolitics: The Past and Present ***Shivshankar Menon***

Washington DC: Brooking Institution Press, 2021

چکیده

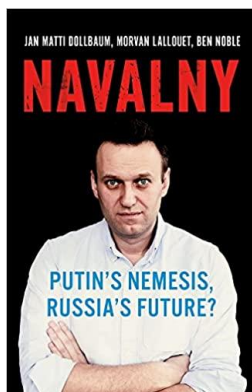
شیوشانکار منون مناصبی همچون سفیر هند در چین، وزیر امور خارجه هند و مشاور امنیت ملی هند را در کارنامه خود دارد. کتاب نگاهی به نقش هند مدرن در آسیا و جهان دارد. نگارنده در سال ۲۰۱۶ میلادی نیز کتابی با عنوان Choices: Inside the making of India's foreign policy (geopolitics in the 21st century) را تالیف کرده است. در این کتاب نیز نویسنده نگاهی به پشت صحنه برخی از حیاتی‌ترین تصمیمات سیاست خارجی هند که در دوران تصدی وی به عنوان وزیر امور خارجه و مشاور امنیت ملی اتخاذ شده است، دارد. در خصوص کتاب هند و ژئوپلیتیک آسیایی، نویسنده به پرسش‌هایی می‌پردازد که هند در پی یافتن راه خود در دنیای پیچیده ژئوپلیتیک آسیایی با آنها مواجه است. همچنین کتاب رویکرد هند نسبت به تغییر چشم‌انداز منطقه‌ای از زمان استقلال این کشور در سال ۱۹۴۷ میلادی را بررسی می‌کند.

نویسنده مطالب کتاب را در دو بخش و به شیوه ترتیب زمانی ارائه می‌کند. بخش اول کتاب که در بردارنده هشت فصل می‌باشد که به گذشته هند اختصاص دارد. در فصل اول این بخش با عنوان مرحله و وراثت (The Stage and Inheritance) با اشاره به اینکه هند شبه‌قاره‌ای با جغرافیای منحصر به فرد است، به بررسی وضعیت هند در دوران پیش از استقلال این کشور می‌پردازد. فصل‌های دوم لغایت هشتم، گذشته هند پس از استقلال را بررسی می‌کند و در اینجا تلاش می‌شود تا نقش و واکنش هند نسبت به روندهای اصلی آن زمان از

جمله استعمارزدایی، تغییر شکل مرزها در شبه قاره هند، جنگ سرد، انشعاب چین و شوروی، اتحاد چین و آمریکا پس از ۱۹۷۱ میلادی، فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و ظهور چین بررسی شود.

بخش دوم طی فصل‌های نهم لغایت دوازدهم وضعیت کنونی را بررسی می‌کند. در این فصل‌ها موضوعاتی همچون جهانی شدن با ظهور چین و دیگر قدرت‌ها در محیط گسترده آسیایی، مشاهده آسیا از دریچه هند و آنچه که جهانی شدن با ژئوپلیتیک آسیا انجام داد، مورد بررسی قرار می‌گیرد. در فصل سیزدهم از بخش دوم، نگارنده ضمن مرور وظایف هند در جهان، به آینده نگاه می‌کند و تلاش می‌کند تا مسیر هند در آسیایی که خود با آینده‌های محتمل متعددی رو به رو است را پیش‌بینی کند؛ از مجموعه‌ای از چند جهانی تا الگوی چندین دولت با اندازه‌های مختلف و دارای قدرت و توان‌مندی برای دفاع از منافع خود در دنیای جهانی شده.

3- NAVALNY: Putin's Nemesis, Russia's Future?
Jan Matti Dollbaum, Ben Noble, Morvan Lallouet
London: C. Hurst & Company, 2021

چکیده

کتاب به شخصیت مشهور و مخالف حاکمیت فعلی روسیه یعنی الکسی ناولنی و سیاست‌هایش می‌پردازد. این اثر در پاسخ به این پرسش که الکسی ناولنی کیست؟ روایت خود را بیان می‌کند: سیاستمداری که در اگوست ۲۰۲۰ مسموم می‌شود و سپس برای معالجه به آلمان می‌رود و در ژانویه ۲۰۲۱ در پرتو رصد شدید رسانه‌های جهانی به روسیه بازمی‌گردد که در بخش کنترل گذرنامه بازداشت می‌شود و این امر زمینه رویارویی وی با ولادیمیر پوتین را فراهم می‌کند.

به اعتقاد نویسندگان، شخصیت ناولنی برای افراد مختلف، معانی بسیار متفاوتی را ترسیم می‌کند. از نظر برخی از افراد، او یک قهرمان دمکراسی است. از دیدگاه برخی دیگر، او کسی است که به میهن خود خیانت می‌کند. برای عده‌ای دیگر، ناولنی هنوز یک فرد ملی‌گرای خطرناک است و لذا کتاب ابعاد مختلف از زندگی سیاسی ناولنی را بررسی می‌کند؛ از پژوهش‌های او در زمینه مبارزه با فساد تا ایده‌هایش و رهبری یک جنبش سیاسی.

کتاب در واقع، به چگونگی شکل‌دهی فعالیت‌های ناولنی و راهبردهای کرم‌لین در این خصوص می‌پردازد و شخصیت ناولنی را به عنوان شخصیت سیاسی مهم در روسیه بررسی می‌کند. نویسندگان کتاب معتقد هستند که برای درک روسیه مدرن، می‌بایست الکسی ناولنی را به خوبی درک کرد. از این رو، کتاب در شش فصل اصلی به بررسی شخصیت ناولنی به عنوان یک فعال و مبارز ضد فساد، سیاستمدار و معترض می‌پردازد و در فصل آخر نیز شخصیت ناولنی و آینده روسیه را مورد واکاوی قرار می‌دهد.

مقالات فارسی

ردیف	عنوان - پدیدآور - مأخذ
۱	همگرایی سیاسی ایران و پاکستان در دوره پهلوی دوم/ بهنام شیخی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۹، زمستان؛ جلد ۲۲، شماره ۸۵: ۱۲۴-۱۰۲.
۲	مناسبات تجاری ایران و شمال در دوره صفویان/ جواد مرشدلو. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۹، زمستان؛ جلد ۲۲، شماره ۸۵: ۱۴۴-۱۲۵.
۳	میرزا محسن خان معین‌الملک و سفارت عثمانی (سال‌های ۱۲۰۸ - ۱۲۸۸ ق.) / حسن حضرتی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۸، بهار؛ جلد ۲۰، شماره ۷۸: ۲۲-۹.
۴	نگاهی به شکل‌گیری رسمی روابط ایران و لهستان/ داود چرمی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۸، زمستان؛ جلد ۲۱، شماره ۸۱: ۲۸-۱.
۵	مواضع حسینعلی‌خان قاجار ایروانی در اختلاف دولت عثمانی و کریم‌خان زند در مسئله بصره (۱۱۹۳ - ۱۱۸۰ ق) / محمد عزیزنژاد. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۸، زمستان؛ جلد ۲۱، شماره ۸۱: ۵۴-۲۹.
۶	مناسبات تجاری مشهد و افغانستان با تأکید بر جایگاه هرات در سه دهه پایانی حکومت قاجار (۱۳۴۴-۱۳۱۳ ق) / خلیل قصابی گزکوه. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۸، زمستان؛ جلد ۲۱، شماره ۸۱: ۸۰-۵۵.
۷	نقش دریای خزر و منطقه قفقاز در مناسبات تجاری عصر صفوی / الهه ابراهیمی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۸، زمستان؛ جلد ۲۱، شماره ۸۱: ۱۰۰-۸۱.
۸	بررسی زمینه‌های حضور ایالات متحده آمریکا در خلیج فارس با محوریت کشور ایران (۱۳۴۷ - ۱۳۲۰ ش). / ۱۹۶۸ - ۱۹۴۱ م) / علی‌اکبر کجیاف. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۸، زمستان؛ جلد ۲۱، شماره ۸۱: ۱۲۴-۱۰۱.
۹	ابریشم‌های درباری (پارچه‌های ابریشم صفوی در مجموعه‌های ژاپنی) / ابه کاتسوهیکو. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۸، زمستان؛ جلد ۲۱، شماره ۸۱: ۱۴۴-۱۳۵.
۱۰	نقش تجارت و سیاست در آینده روابط ایران و مغول‌ها/ علیرضا کریمی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، پاییز؛ جلد ۱۹، شماره ۷۶: ۳۲-۱۷.
۱۱	نگاهی به برنامه توسعه راه‌آهن شرق ایران به پاکستان در عصر پهلوی دوم/ مریم شیپری. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، پاییز؛ جلد ۱۹، شماره ۷۶: ۱۵-۱.
۱۲	واکاوی سهم سیاسی و نظامی حاکمان تالش در مناقشات ایران و روسیه/ لاله عرفانی‌نمین. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، پاییز؛ جلد ۱۹، شماره ۷۶: ۵۶-۳۳.
۱۳	جایگاه اتحاد جماهیر شوروی در الگوهای سیاست خارجی ایران دوران پهلوی دوم (۱۳۵۷ - ۱۳۳۲ ش) / روح‌اله اسلامی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، پاییز؛ جلد ۱۹، شماره ۷۶: ۹۶-۵۷.
۱۴	روند شکل‌گیری مناسبات تجاری ایلخانان با تجار جنوایی و ونیزی/ ولی دین‌پرست. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، پاییز؛ جلد ۱۹، شماره ۷۶: ۱۱۶-۹۷.
۱۵	آتش و باروت در هنر و دیپلماسی شاهان صفوی/ گالینا لاسیکووا. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، پاییز؛ جلد ۱۹، شماره ۷۶: ۱۴۷-۱۱۷.

۱۶	همکاری‌های فنی - اقتصادی ایران و شوروی در احداث کارخانه ذوب آهن اصفهان (۱۳۵۱-۱۳۳۱ ش.) / حسینعلی مصطفوی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، زمستان؛ جلد ۲۰، شماره ۷۷: ۲۷-۱.
۱۷	نقش خطوط ارتباطی جنوب بر مناسبات ایلات جنوبی با انگلیسی‌ها و حکومت مرکزی با تأکید بر ایل قشقایی (۱۳۳۶-۱۳۲۴ق.) / محمد کشاورز بیضایی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، زمستان؛ جلد ۲۰، شماره ۷۷: ۵۱-۲۹.
۱۸	بررسی فعالیت تجارتخانه هوفمان در مشهد (دوره قاجار) با تکیه بر اسناد آرشیو وزارت امور خارجه / جلیل قصابی گزکوه. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، زمستان؛ جلد ۲۰، شماره ۷۷: ۷۷-۵۳.
۱۹	ریشه‌های کاپیتولاسیون در ایران پیش از عهد قاجاریه / حمید اسدپور. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، زمستان؛ جلد ۲۰، شماره ۷۷: ۹۷-۷۹.
۲۰	بریتانیا و قطع روابط دیپلماتیک ایران و ژاپن در جنگ جهانی دوم / محمد چگینی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، زمستان؛ جلد ۲۰، شماره ۷۷: ۱۲۷-۹۹.
۲۱	نقش آمریکا و عوامل داخلی در تاسیس و اداره سازمان برنامه و بودجه ایران / هادی وکیلی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۳۹۷، زمستان؛ جلد ۲۰، شماره ۷۷: ۱۵۰-۱۲۹.
۲۲	ظرفیت‌سنجی نهضتی بریلوی‌های پاکستان / اسماعیل باقری. - فصلنامه مطالعات راهبردی جهان اسلام. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۲، شماره ۸۸: ۳۶-۵.
۲۳	چشم‌انداز ده ساله امنیت داخلی ترکیه / شعیب بهمن. - فصلنامه مطالعات راهبردی جهان اسلام. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۲، شماره ۸۸: ۵۸-۳۷.
۲۴	مناسبات استان‌های سنی با دولت مرکزی عراق پس از داعش / امیرحامد آزاد. - فصلنامه مطالعات راهبردی جهان اسلام. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۲، شماره ۸۸: ۸۸-۵۹.
۲۵	ظرفیت‌سنجی عمان در حوزه مقاومت / مسلم نیکخواه. - فصلنامه مطالعات راهبردی جهان اسلام. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۲، شماره ۸۸: ۱۱۴-۸۹.
۲۶	بررسی آینده منازعات داخلی عراق پس از داعش / تورج افشون. - فصلنامه مطالعات راهبردی جهان اسلام. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۲، شماره ۸۸: ۱۴۲-۱۱۵.
۲۷	چشم‌انداز معارضین امنیتی در سوریه / احمد زارعن. - فصلنامه مطالعات راهبردی جهان اسلام. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۲، شماره ۸۸: ۱۷۹-۱۴۳.
۲۸	سیاست همسایگی اتحادیه اروپا / جواد کچوئیان. - رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۳۹۸، آذر؛ جلد ۳۳، شماره ۳۳۰: ۳۳-۳۴.
۲۹	روابط افغانستان با پاکستان، تاریخچه‌ای از سوءظن و تنش / حسین ابراهیم‌خانی. - رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۳۹۸، آذر؛ جلد ۳۳، شماره ۳۳۰: ۳۹-۳۵.
۳۰	رومانی، سی سال پس از چائوشسکو (ثبات در دموکراسی؛ سقوط در دموگرافی) / علی‌بمان اقبالی‌زارج. - رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۳۹۸، آذر؛ جلد ۳۳، شماره ۳۳۰: ۴۳-۴۰.